

1. Вінокуров Я. ЄС може судитися з Україною через експорт лісу-кругляка. URL: <https://hromadske.ua/posts/yes-mozhe-sudytysia-z-ukrainoiu-cherez-eksport-lisu-kruhliaka-yevropeiska-pravda> (дата звернення: 5.03.2023).
2. Коваленко О. Продажі смартфонів в Китаї впали до десятирічного мінімуму. URL: <https://www.unian.ua/techno/prodazhi-smartfoniv-v-kitaji-vpali-do-desyatirichnogo-minimumu-12126294.html> (дата звернення: 3.03.2023).
3. Радчук О. Гроші на реформи чи кредитна голка: навщо Україні нова позика від МВФ? URL: <https://uainfo.org/blognews/1590684936-groshi-na-reformi-chi-kreditna-golka-navishcho-ukrayini-nova.html> (дата звернення: 14.03.2023).
4. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / пер. з англ. Київ : Академія, 2003. 252с.
5. The Fourth World War Has Begun by Subcomandante Marcos, trans. Nathalie de Broglio, Neplantla: Views from South, Duke University Press: 2001, Vol. 2 Issue 3: P. 559—572
6. Угода про зону вільної торгівлі між Україною й Туреччиною є результатом трьох десятиліть співпраці й дружби двох країн. URL: <https://oda.od.gov.ua/ugoda-pro-zonu-vilnoyi-torgivli-mizh-ukrayinoyu-i-turechchynoyu-ye-rezultatом-troh-desyatylit-spivpraczi-j-druzhby-dvoh-krayin-volodymyr-zelenskyj/> (дата звернення: 10.03.2023).
7. World Values Survey. URL: <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp> (дата звернення: 25.02.2023).

ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У

ЗВО

Владислав ЦАПКОВ

здобувач

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Ірина ТКАЧЕНКО

старший викладач кафедри філософії
та педагогіки професійної підготовки
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Соціально-педагогічна діяльність у ЗВО здійснюється в таких пріоритетних напрямках: соціальна профілактика та допомога, соціальна адаптація, соціальний захист та охорона драв молоді, соціальна корекція, соціальна реабілітація (з властивими їм підсистемами, змістом, формами і методами організації соціально-педагогічної діяльності).

Соціальна профілактика - це соціально-педагогічна діяльність, що ґрунтується на виявленні несприятливих психолого-біологічних умов, психолого-педагогічних факторів, які зумовлюють відхилення в навчанні, вихованні, психічному і соціальному розвитку кожного здобувача, в його поведінці, стані здоров'я, отримання вищої освіти, самоосвіти, а також на організацію життєдіяльності та дозвілля здобувачів. [1]

Зміст соціальної профілактики становлять: роз'яснення правових норм соціально значущої діяльності та поведінки; ознайомлення з нормативними міжнародними та державними документами, які забезпечують розвиток особистості, право одержання різнорівневої освіти, вибір професії; надання здобувачам інформації про можливі наслідки асоціальних дій, нехтування здоровим способом життя, відмови від культурного проведення дозвілля; організація заходів щодо здійснення програми позитивної життєдіяльності особистості; забезпечення системи соціального захисту студентської сім'ї, молодих матерів, сиріт; виховання почуття відповідальності за можливі наслідки протиправних дій. [5]

Зміст соціальної допомоги полягає в цільовій реалізації системи соціальної роботи з молоддю (робота з сім'єю, розв'язання конфліктів між молодим подружжям чи у стосунках між здобувачами, працевлаштування, організації культурно-дозвільної діяльності, охорони здоров'я); наданні допомоги, пільг та інших видів соціальної підтримки малозабезпеченим

здобувачам, молодій студентській сім'ї, яка виховує дітей, у тому числі дитину-інваліда, опікає сироту; матеріальному забезпеченні в разі тимчасової або постійної втрати працездатності, втрати годувальника; реалізації заходів діючої системи соціального забезпечення; створенні умов розвитку творчого потенціалу особистості, державної підтримки інтелектуальної еліти та обдарованої молоді; захист прав працездатної молоді в галузі праці в умовах різних форм власності. [6]

Соціальна адаптація здобувачів (соціальне пристосування) - це процес або результат активного пристосування здобувача до умов функціонування вищого закладу освіти за допомогою різних заходів. Процес адаптації з точки зору гуманістичної педагогіки базується на вивченні та гармонійному задоволенні індивідуальних прагнень, інтересів, потреб особистості та створення умов для її здорового, щасливого життя в студентському середовищі, суспільстві. [6]

Соціально-педагогічна адаптація здійснюється системно, за допомогою впливу всіх структур ЗВО у процесі навчання, виховання та у позанавчальний час.

Соціальний захист та охорона прав молоді - це система соціально-правових заходів і гарантій, які забезпечують реалізацію та охорону законних прав і свобод студентської молоді. [4]

До основних напрямків захисту та охорони прав молоді відносять: інформаційно-правову допомогу здобувачам з питань їхніх прав і обов'язків, одержання диплома вищої освіти різних рівнів, професії; задоволення загальноосвітніх та професійних інтересів, потреб кожного здобувача в організації предметів за вибором; задоволення культурних потреб та потреб дозвілля; організація соціально значущої діяльності студентської молоді з урахуванням актуальних потреб з метою створення умов для самореалізації, самоосвіти та профілактики правопорушень, гострих конфліктних ситуацій; соціальне навчання молоді, що сприяє формуванню норм життя в умовах суспільства з ринковими відносинами, демократичними правами і свободами;

соціально-психолого-педагогічна та юридична підтримка обдарованої молоді, груп ризику з метою подолання кризових ситуацій, труднощів в їхній соціальній адаптації у ЗВО, суспільстві.

Соціально-педагогічна корекція (як один із напрямів соціальної роботи з молоддю) - це вид соціальної діяльності, яка проводиться на основі глибокого аналізу результатів діагностики навчання, виховання, розвитку, соціалізації здобувача та реалізується через заходи щодо попередження та подолання негативних явищ у молодіжному середовищі, труднощів у спілкуванні та міжгрупових взаєминах, формування адекватної соціально значущої діяльності. [4]

Під соціальною реабілітацією розуміють вид соціально-педагогічної діяльності спеціально уповноважених органів держави, закладів освіти, студентських органів самоврядування, соціально-педагогічних служб для молоді, спрямованої на здійснення системи організаційних, економічних, правових, культурних, освітніх, лікувально-оздоровчих та інших соціально-педагогічних заходів щодо відновлення фізичного стану, честі, гідності, прав і свобод студентської молоді. [3]

Напрямами соціальної реабілітації є виконання державних програм соціальної адаптації сиріт; соціалізації підлітків, які залишилися без піклування батьків; соціальної та психологічної адаптації сиріт-інвалідів у навчально-виховному процесі ЗВО; соціально-педагогічного захисту учасників навчально-виховного процесу (викладачів, адміністрації, здобувачів) у контексті Законів України.

Зміст соціальної реабілітації становить: реконструкція соціокультурного оточення різних категорій студентської молоді, надання допомоги в комунікації та навчанні, цілеспрямованій соціально-психологічній роботі з близькими та родичами; надання допомоги в професійному самовизначенні, сприяння працевлаштуванню; організація дозвілля та спілкування; виявлення творчих здібностей; охорона прав студентської молоді; медичний, педагогічний, психологічний патронаж; створення позитивної студентської

думки щодо багатоаспектності проблем молодих сімей, жінок, дітей і молоді [5]

Соціальна служба ЗВО для молоді – це сукупність спеціально уповноважених державних, громадських різнопрофільних установ, організацій, а також ректорату, діяльність яких спрямована на відродження зруйнованих і створення нових соціально-економічних, політичних, медико-екологічних, правових, психолого-педагогічних та інших умов, які мають забезпечувати на сучасному рівні розвиток і виживання молоді, її повну самореалізацію.

У практиці служби ЗВО використовується дуже багато різноманітних форм організації соціального виховання здобувачів. До простих форм (за структурою) відносять: бесіди, екскурсії, вікторини, диспути, культпоходи, "бої студентів", турніри з шахів та шашок, концерти, зустрічі з цікавою людиною. Складні форми, як правило, складаються з простих. Це конкурси профмайстерності, святковий вечір, вечір пам'яті, конференції, ігри. [2]

Сьогодні використовуються різноманітні форми самоврядування: проведення єдиного дня самоврядування, Дні факультету, Вибори президента, ради студентів, студентський деканат, відмова від кураторів, профком, штаб профілактики, старостат, рада гуртожитку, студентська наукова робота, студентський виробничий кооператив, студентські групи на бригадному підприємстві (госпрозрахунок), участь здобувачів у роботі Ради інституту, у розподілі стипендії, організації культурного відпочинку, неформальних молодіжних організацій.

Ці способи організації діяльності в першу чергу покликані: стимулювати інтерес здобувачів до навчання, трудової, суспільно-політичної діяльності; виховувати суспільно-значущих інтелектуальних, вольових, моральних якостей у людини; утворювати умови та механізми самоперевірки, самореалізації особистості, яка формується в період навчання; допомагати виявляти соціальну творчість молоді.

Складний процес соціального становлення особистості здобувача має бути спроектований і реалізований у відповідній моделі життєдіяльності цієї особистості. Цей процес мають організовувати і реалізовувати як окремі фахівці (соціальні педагоги, психологи), так і окремі структури та інфраструктури (соціальна служба, виховні інститути, неформальні об'єднання з позитивною установкою, студентське самоврядування, громадські організації тощо), які виконують багатогранні функції. У центрі уваги соціального педагога як фахівця соціальної служби повинна бути соціалізація особистості, її інтеграція в суспільство як альтернатива відособленості, "випадання" із нормованих соціальних стосунків.

Література

1. Лисенко Л.В. Педагогічні умови забезпечення професійно-орієнтаційної роботи в студентській групі: Автореф.дис. канд.пед.наук / Л.В. Лисенко // . - Х.,1998.-16с.
2. Соціальна педагогіка: Навч.метод.посібник / Барахтян М.М. та ін.: за заг.ред А.Й. Капської. - К.: ІЗМН, 1998. - 220 с.
3. Беспалько, О. В. Соціальна педагогіка [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч закл. / О. В. Беспалько. – К. : Центр учбової літ., 2009. – 208 с.
4. Соціальна робота [Текст] : підручник / за ред. професора А. Й. Капської. – К. : ЦНЛ, 2006. – 468 с
5. Радул, В. Культура та соціалізація особистості / В. Радул // Рідна шк. – 2018. – № 1-2, січень-лютий. – С. 8-12
6. Ткаченко І.В. Засади розвитку соціальної активності підлітків у літніх дитячих оздоровчих центрах України. Збірник наукових праць / [редкол.: Т.І. Сущенко (голов.ред.) та ін.]. - Запоріжжя, 2013. - Вип. 31 (84). - 604с., С.369-375.